

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om konsumentkrediter**(COM(2021) 347 final – 2021/0171 (COD))**

(2022/C 105/14)

Föredragande: **Bogdan PREDA**

Remiss	Europaparlamentet, 8.7.2021 Rådet, 14.7.2021
Rättslig grund	Artikel 114.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Inre marknaden, produktion och konsumtion
Antagande av sektionen	30.9.2021
Antagande vid plenarsessionen	21.10.2021
Plenarsession nr	564
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	159/5/16

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar denna uppdatering av lagstiftningen om utlåning till konsumenter, men påpekar att det fortfarande finns områden där direktivet borde vara mer långtgående eller inte säkerställer en lämplig balans mellan målen och de föreslagna lösningarna. EESK anser dessutom att de lösningar som ges i direktivet bör inriktas mer på digitaliseringens effekter, den ökade användningen av digitala enheter och tillhandahållandet av gröna konsumentlån för att hjälpa konsumenterna att göra mer hållbara köp.

1.2. Vi uppskattar kommissionens insatser för att uppmuntra kampanjer för finansiell utbildning och digital kompetens, eftersom sådana insatser bara kan medföra fördelar för konsumenter och långgivare.

1.3. EESK noterar att det framgår av dokumentationen rörande orsakerna till överskuldssättning att fastställande av tak för lånekostnader i syfte att undvika extrem prissättning innebär påtagliga fördelar för utsatta konsumenter, förutsatt att sådana tak är korrekt kalibrerade efter en noggrann analys av marknaden och den potentiella vidare inverkan. EESK noterar därför att direktivet om konsumentkrediter (nedan kallat "direktivet") bör innehålla en tydlig och harmoniserad metod som medlemsstaterna bör överväga för att tillämpa sådana tak i syfte att förebygga och motverka extrema metoder som kan leda till överskuldssättning. Detta skulle också säkerställa lika villkor för långgivare från olika länder.

1.4. EESK anser att det vore lämpligt att närmare specificera alla långgivares skyldighet att göra en grundlig bedömning av konsumenternas kreditvärdighet. I detta avseende stöder vi kommissionens strategi när det gäller vilken typ av uppgifter som ska användas vid kreditprövningen, inbegripet undantaget för känsliga personuppgifter såsom hälsouppgifter, eftersom det är mycket viktigt att säkerställa ett balanserat tillvägagångssätt under processen. Det är dock ytterst viktigt att i direktivet betona att inte ens en grundlig kreditprövning kan garantera att lånet kommer att återbetalas.

1.5. EESK anser att texten i direktivet bör ses över för att säkerställa likabehandling av alla långgivare, från tillstånds-/licensförandet till de operativa reglerna/skyldigheterna, i syfte att säkerställa lika villkor för alla konkurrenter.

1.6. EESK anser att kommissionen ytterligare bör analysera skyldigheterna i fråga om förhandsinformation för att hitta en lämplig avvägning mellan behovet av information och dess relevans för konsumenterna och det mest effektiva och flexibla sättet att presentera den, samtidigt som man även beaktar digitaliseringen av hela processen.

1.7. EESK rekommenderar kommissionen att förtydliga texten i direktivet när det gäller tidig återbetalning.

2. Inledning

2.1 Detta yttrande avser kommissionens förslag till direktiv om konsumentkrediter, som upphäver Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG⁽¹⁾ om konsumentkreditavtal.

2.2 Enligt motiveringen behövs det nya direktivet eftersom digitaliseringen har ökat sedan 2008 och i grunden förändrat både utlåningsvanorna (t.ex. nya sätt att offentliggöra information digitalt och bedöma konsumenters kreditvärdighet med hjälp av automatiserade beslutssystem och icke-traditionella uppgifter) och långivarnas profil. Mot bakgrund av covid-19-krisen har det också blivit nödvändigt att erbjuda lagstiftningsverktyg för att minska den ekonomiska bördan för mer ekonomiskt utsatta medborgare och hushåll.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK välkomnar kommissionens initiativ att uppdatera den rättsliga ramen för konsumentkrediter, eftersom marknaden mycket riktigt har utvecklats sedan 2008 och de nuvarande bestämmelserna inte på ett lämpligt sätt omfattar alla typer av aktörer/produkter, vilket innebär att det finns områden där det saknas ordentligt konsumentskydd eller där de befintliga reglerna kan förbättras.

3.2 EESK anser att de två huvudsakliga målen för utarbetandet av direktivet, nämligen att i) minska nackdelarna för konsumenter som tar lån på en föränderlig marknad, och ii) underlätta det gränsöverskridande tillhandahållandet av konsumentkrediter och den inre marknadens konkurrenskraft, är nära sammankopplade och väsentliga för att säkerställa en ordentlig täckningsnivå och en enhetlig tillämpning av det nya direktivet. Till exempel måste ett förslag om att införa obligatoriska tak för konsumenternas kreditkostnader göras mer detaljerat och harmoniserat i direktivet med en tydlig metod. Detta är nödvändigt för att garantera en enhetlig skyddsnivå för konsumenterna, i syfte att faktiskt förhindra oansvarig utlåning inom EU och utvecklingen av konsumentkreditprodukter med ockerräntor eller oskäligen avgifter, som ofta riktar sig till de mest utsatta konsumenterna och kan leda till överskuldssättning. En sådan harmoniserad metod behövs även för att säkerställa lika villkor för långivare från olika länder.

3.3 Att tillämpningen av direktivet utvidgas och definitionerna av ett flertal termer förtydligas kan bara vara till fördel för såväl konsumenter som långivare samt ge större klarhet om tillhörande rättigheter och skyldigheter. EESK menar vidare att förslaget att införa en skyldighet för medlemsstaterna att tillhandahålla oberoende skuldrådgivningstjänster för överskuldssatta eller andra utsatta konsumenter också torde hjälpa konsumenter i svårigheter. Kommittén föreslår även att direktivet ska uppmuntra långivare att anta strategier som underlättar tidig upptäckt av ekonomiska svårigheter, vilket även bör omfatta bestämmelser om anståndsåtgärder. Båda åtgärderna skulle förhindra överskuldssättning och uppmuntra kreditgivare att hitta lösningar för låntagare på obestånd.

3.4 Vi uppskattar kommissionens insatser för att uppmuntra initiativ till finansiell utbildning och digital kompetens för att se till att konsumenterna faktiskt förstår låneprodukter och riskerna med att ta lån, eftersom detta är det effektivaste sättet att se till att deras ekonomiska situation förblir sund. I detta avseende anser EESK att texten i direktivet angående kommunikationen mellan långivare och konsumenter, i alla skeden av förbindelserna, bör anpassas för att ta hänsyn till den digitala omställningen och den ökade användningen av digitala enheter.

3.5 EESK uppskattar också kommissionens insatser för att tillhandahålla tydliga bestämmelser kring finansiella rådgivningstjänster när det gäller låneavtal, men skulle välkomna ett tydligt rättsligt perspektiv på hur sådana tjänster kan erbjudas.

3.6 EESK välkomnar initiativet att ytterligare specificera alla långivares skyldighet att göra en grundlig bedömning av konsumenternas kreditvärdighet för att kontrollera huruvida de har råd med lånen i fråga och om deras finansiella behov skyddas, samtidigt som man förhindrar oansvarig utlåning och överskuldssättning. Kommissionen bör dock hålla i minnet att de nya reglerna varken kan eller bör föra över ansvaret för konsumenternas faktiska betalningsfullgörande till långivarna, eftersom konsumenterna måste göra sitt bästa för att uppfylla sina skuldåterbetalningsskyldigheter och hantera sina

---

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 22.5.2008, s. 66).

personliga utgifter med försiktighet. Kommissionen uppmanas att närmare analysera texten i direktivet för att tydliggöra att en grundlig kreditprövning inte är en garanti för att lånet kommer att återbetalas. För att se till att konsumenterna skyddas ordentligt uppmanar vi också kommissionen att närmare precisera de situationer där långgivare, under särskilda och väl motiverade omständigheter, har rätt att bevilja konsumenter lån även om de inte klarar kreditprövningen, utan någon skyldighet i detta avseende.

4. Särskilda kommentarer

4.1 EESK uppmanar kommissionen att titta närmare på några av de nya definitionerna för att säkerställa textens tydlighet. Till exempel bör definitionen av kreditgivare ses över för att se till att alla utlåningsverksamheter omfattas av direktivets tillämpningsområde och att de övervakas och ges tillstånd på samma sätt när de bedriver samma typ av verksamhet. För att säkerställa lika villkor och faktiskt tillhandahålla konsumenterna samma nivå av skydd bör dessutom alla långgivare, oavsett rättslig företagsform, tillämpa samma regler och omfattas av samma skyldigheter, även när det gäller rapportering, med undantag för avgiftsfria lån under förutsättning att alla konsumentskyddsbestämmelser är uppfyllda.

4.2 När det gäller de skyldigheter som följer av utlåning till konsumenter bör direktivet vara mer långtgående och fastställa att sådan utlåningsverksamhet kräver tillstånd/licens från den behöriga myndigheten för att säkerställa ett fullgott konsumentskydd, faktisk övervakning och lika villkor för utlåning till konsumenter. Det system som för närvarande föreslås tycks vara en hybrid mellan tillstånd och registrering, även om det inte alls är tydligt.

4.3 Angående den särskilda bestämmelsen om omräkning av lånebelopp i euro till nationell valuta uppmanar EESK kommissionen att ytterligare se över artikel 4 i direktivet för att klargöra dess tillämplighet. Den föreslagna lösningen är, förutom att den inte är anpassad till artikel 23 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU⁽²⁾ om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet, otydlig vad gäller syfte/tillämplighet och den faktiska omräkningsmetod som föreslås.

4.4 När det gäller principen om icke-diskriminering (artikel 6 i direktivet) är kommittén oroad över att det kan komma att bli mycket svårt att genomföra den av en rad olika skäl som främst rör olika krav på nationell nivå och svårigheten att erhålla alla verifikationer som krävs inom ramen för kreditprövningen. Avseende tillgången till databaser befarar EESK att det under vissa omständigheter skulle kunna vara opraktiskt eller oekonomiskt för kreditgivare att ha direkt tillgång till databaser från andra medlemsstater av en rad olika skäl (t.ex. bristande efterfrågan på gränsöverskridande krediter, olika krav på nationell nivå och svårigheten att erhålla alla verifikationer som krävs inom ramen för kreditprövningen). Vi uppmanar följaktligen kommissionen att analysera principen närmare, bland annat genom att överväga indirekt tillgång till sådana databaser, t.ex. att långgivare begär ut den dokumentation som krävs för kreditprövningar via sin lokala databas eller sina lokala skattemyndigheter.

4.5 I fråga om de nationella rapporteringsdatabaserna noterar EESK att behandlingen av kredituppgifter under covid-19-pandemin eller en liknande exceptionell situation potentiellt skulle kunna påverka integriteten i kreditrapporteringssystemet och i slutändan tillhandahållandet av konsumentkrediter. Kommissionen uppmanas därför att i direktivet betona vikten av ett fortsatt fullständigt utbyte av kreditinformation, inbegripet rapportering av uppgifter om uteblivna betalningar/moratorier under en kris, precis som under normala förhållanden. I linje med Europeiska bankmyndighetens (EBA) riktlinjer för utfärdande av lån rekommenderar EESK dessutom att kommissionen specificerar att rapporteringsdatabaserna åtminstone bör innehålla information om konsumenternas återbetalningsbeteende när det gäller deras befintliga låneavtal, inklusive eventuella försenade betalningar.

4.6 EESK uppskattar kommissionens insatser för att göra förhandsinformation mer tillgänglig för konsumenterna. Kommittén anser dock att den lämpliga lösningen inte bör gå ut på att skapa ytterligare ett dokument – den standardiserade kreditöversikten – eftersom det kan komma att innebära en ytterligare börda för såväl konsumenter som kreditgivare och bli vilseledande för konsumenterna, i den meningen att de kanske begränsar sin analys till enbart den information som ges i översikten, utan att ta vederbörlig hänsyn till all annan information som ges i blanketten "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation". En bättre lösning skulle vara att, mot bakgrund av behovet av att ta fasta på nya digitala

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010 (EUT L 60, 28.2.2014, s. 34).

metoder, överväga att förenkla processen för att upprätta (och genomföra) förbindelserna med konsumenterna, bland annat genom att särskilt föreskriva digitala sätt att fullgöra skyldigheten att tillhandahålla blanketten.

4.7 När det gäller undantaget från reglerna om kopplingsförbehåll och paketförsäljning för check- eller sparkonton är det högst tveksamt om det verkligen ligger i konsumentens intresse att begränsa detta undantag till enbart konton vars enda syfte är begränsat till lånekraven. Enligt texten bör långivarna förbjuda konsumenterna att använda kontona i fråga för personliga ändamål, utöver vad som krävs för lånet. EESK håller med om att konsumenterna inte bör tvingas öppna ett konto som inte behövs för tillhandahållande/återbetalning av lånet, men menar att ett sådant konto, när det väl öppnats, bör kunna användas av konsumenterna på det sätt som de finner lämpligt.

4.8 Vad gäller konsumenternas rättigheter när kreditprövningen inbegriper användning av profilering eller annan automatiserad behandling av personuppgifter, anser EESK att den föreslagna lösningen innebär en risk för att finansinstitutens möjligheter att fastställa bedömningsvillkor i linje med sin egen riskaptit äventyras, vilket minskar förfarandets flexibilitet. Enligt vår åsikt bör hela artikel 18.6 omformuleras i enlighet med kraven i den allmänna dataskyddsförordningen, vilket innebär att konsumenten skulle ha de rättigheter som följer av dataskyddsförordningen när kreditprövningen uteslutande sker automatiskt och får effekter för en privatperson.

4.9 EESK anser att tidig återbetalning av lån är en central bestämmelse i direktivet eftersom den syftar till att främja konkurrensen på marknaden och påverka överskuldssättningen, och vi uppskattar de allmänna avsikterna med förslaget. Kommittén betonar dock att det är nödvändigt att ändra texten i direktivet för att i) verkligen underlätta utövandet av denna rättighet, och ii) undvika de rättstvister som har ägt rum när det gäller definitionen av "alla kostnader".

4.10 EESK noterar att det framgår av dokumentationen rörande orsakerna till överskuldssättning att fastställande av tak för lånekostnader i syfte att undvika extrem prissättning innebär påtagliga fördelar för utsatta konsumenter, förutsatt att sådana tak är korrekt kalibrerade efter en noggrann analys av marknaden och den potentiella inverkan. Ett sådant tillvägagångssätt bör säkerställa att åtgärderna verkligen gynnar konsumenterna, samtidigt som motsatta effekter undviks.

4.11 I linje med det senaste direktivet på konsumentskyddsområdet preciseras det i artikel 44 i direktivet att medlemsstaterna ska införa effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner i sin nationella lagstiftning i händelse av att direktivets införlivandebestämmelser överträds. EESK välkomnar sådana bestämmelser, men uppmanar kommissionen att i direktivet också ange att administrativa sanktioner inte påverkar konsumenternas rätt till ersättning eller återbetalning, beroende på vad som är tillämpligt.

Bryssel den 21 oktober 2021.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

BILAGA

Följande text från sektionens yttrande avlogs till förmån för ändringsförslag som antogs av plenarförsamlingen, men fick minst en fjärdedel av de avgivna rösterna:

ÄNDRINGSFÖRSLAG 2**Från:**

TEDER Reet

INT/956 – Konsumentkreditavtal**Punkt 4.1**

Ändra enligt följande:

Sektionens yttrande	Ändringsförslag
<p>EESK uppmanar kommissionen att titta närmare på några av de nya definitionerna för att säkerställa textens tydlighet. Till exempel bör definitionen av kreditgivare ses över för att se till att alla utlåningsverksamheter omfattas av direktivets tillämpningsområde och att de övervakas och ges tillstånd på samma sätt när de bedriver samma typ av verksamhet. För att säkerställa lika villkor och faktiskt tillhandahålla konsumenterna samma nivå av skydd bör dessutom alla långivare, oavsett rättslig företagsform, tillämpa samma regler och omfattas av samma skyldigheter, även när det gäller rapportering.</p>	<p>EESK uppmanar kommissionen att titta närmare på några av de nya definitionerna för att säkerställa textens tydlighet. Till exempel bör definitionen av kreditgivare ses över för att se till att alla utlåningsverksamheter omfattas av direktivets tillämpningsområde och att de övervakas och ges tillstånd på samma sätt när de bedriver samma typ av verksamhet. För att säkerställa lika villkor och faktiskt tillhandahålla konsumenterna samma nivå av skydd bör dessutom alla långivare, oavsett rättslig företagsform, tillämpa samma regler och omfattas av samma skyldigheter, även när det gäller rapportering, med undantag för avgiftsfria lån under förutsättning att alla konsumentskyddsbestämmelser är uppfyllda.</p>

Resultat av omröstningen:

Röster för: 88

Röster emot: 79

Nedlagda röster: 21

KOMPROMISS OM ÄNDRINGSFÖRSLAG 3**Från:**

PREDA Bogdan

INT/956 – Konsumentkreditavtal

Punkt 4.10

Sektionens yttrande	Kompromiss
EESK noterar att det tydligt framgår av dokumentationen rörande orsakerna till överskuldsättning att tak för lånekostnader innebär påtagliga fördelar för konsumenterna, särskilt för utsatta konsumenter.	EESK noterar att det framgår av dokumentationen rörande orsakerna till överskuldsättning att fastställande av tak för lånekostnader i syfte att undvika extrem prissättning innebär påtagliga fördelar för utsatta konsumenter, förutsatt att sådana tak är korrekt kalibrerade efter en noggrann analys av marknaden och den potentiella inverkan. Ett sådant tillvägagångssätt bör säkerställa att åtgärderna verkligen gynnar konsumenterna, samtidigt som motsatta effekter undviks.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 82

Röster emot: 79

Nedlagda röster: 17

KOMPROMISS OM ÄNDRINGSFÖRSLAG 4

Från:

PREDA Bogdan

INT/956 – Konsumentkreditavtal

Punkt 1.3

Sektionens yttrande	Kompromiss
EESK noterar att det tydligt framgår av dokumentationen rörande orsakerna till överskuldsättning att tak för lånekostnader innebär påtagliga fördelar för konsumenterna, särskilt för utsatta konsumenter. Ett förslag om att införa tak för konsumentkreditkostnader måste emellertid göras mer detaljerat och harmoniserat i direktivet om konsumentkrediter (nedan kallat "direktivet") inom ramen för en tydlig metod, i syfte att säkerställa lika villkor för långgivare från olika länder.	EESK noterar att det framgår av dokumentationen rörande orsakerna till överskuldsättning att fastställande av tak för lånekostnader i syfte att undvika extrem prissättning innebär påtagliga fördelar för utsatta konsumenter, förutsatt att sådana tak är korrekt kalibrerade efter en noggrann analys av marknaden och den potentiella vidare inverkan. EESK noterar därför att direktivet om konsumentkrediter (nedan kallat "direktivet") bör innehålla en tydlig och harmoniserad metod som medlemsstaterna bör överväga för att tillämpa sådana tak i syfte att förebygga och motverka extrema metoder som kan leda till överskuldsättning. Detta skulle också säkerställa lika villkor för långgivare från olika länder.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 88

Röster emot: 77

Nedlagda röster: 15
